

Streszczenie w języku polskim rozprawy doktorskiej pt. „Styl przywiązania i jakość relacji ze współmałżonkiem a radzenie sobie z żałobą po jego śmierci” napisanej przez mgr Karolinę Ludwikowską-Świebodę w Katedrze Psychologii Emocji i Osobowości pod kierunkiem promotora prof. dr hab. Barbary Gawdy

Celem prezentowanych badań była weryfikacja zależności między globalnym wzorcem przywiązania (wymiarami unikania i niepokoju), jakością relacji małżeńskiej, ruminacjami celowymi i natrętnymi a przystosowaniem do sytuacji śmierci współmałżonka. Wskaźnikami przystosowania były: nasilenie żałoby powikłanej, zaburzenia po stresie traumatycznym, objawy somatyczne oraz potraumatyczny rozwój.

W badaniach wzięło łącznie 167 osób owdowiałych, które doświadczyły straty współmałżonka. Do dalszych analiz zakwalifikowano wyniki pochodzące od osób, których współmałżonek zmarł co najmniej sześć miesięcy przed momentem badania (łącznie 152 obserwacje). W celu weryfikacji postawionych hipotez badawczych wykorzystano następujące metody kwestionariuszowe: Zrewidowana Skala Doświadczeń w Bliskich Relacjach (ECR-R), Skala Przystosowania w Diadach (DAS), Inwentarz Ruminacji o Negatywnym Zdarzeniu (ERRI), Inwentarz Żałoby Powikłanej (ICG), Zrewidowana Skala Wpływu Zdarzeń (IES-R), skala objawów somatycznych Kwestionariusza Ogólnego Stanu Zdrowia (GHQ-28), Inwentarz Potraumatycznego Rozwoju (PTGI), kwestionariusz danych demograficznych w opracowaniu własnym.

Stwierdzono, że niepokój w przywiązaniu jest istotnym predyktorem żałoby powikłanej, zaburzeń po stresie traumatycznym, objawów somatycznych, zaś mediatorem tych zależności są rumiancje natrętne. Badania nie potwierdziły związku między wymiarem unikania w przywiązaniu a natężeniem ruminacji natrętnych, nasileniem zaburzeń po stresie traumatycznym i objawów somatycznych. Istnieje jednak bezpośredni związek między unikaniem w przywiązaniu a żałobą powikłaną, który jest moderowany przez ocenę jakości relacji małżeńskiej. W sytuacji niskiej oceny jakości relacji małżeńskiej, związek między unikaniem w przywiązaniu a żałobą powikłaną jest dodatni. Szczegółowe analizy w grupie osób nisko oceniających jakość relacji małżeńskiej ukazały, że istotnie więcej osób z wysokim poziomem unikania doświadcza znacznych trudności w zaakceptowaniu śmierci współmałżonka, samotności, trudności w zaufaniu innym ludziom i dystansu wobec nich od momentu utraty, w stosunku do osób z niskim poziomem unikania podobnie oceniających relację małżeńską. Badania ukazały również ujemny związek między unikaniem w przywiązaniu a potraumatycznym rozwojem, mediowany przez ruminacje celowe.

Wyniki niniejszych badań mogą znaleźć zastosowanie w obszarze diagnozy, pomocy psychologicznej i psychoterapeutycznej oraz w programach wsparcia dla osób owdowiałych.

Słowa kluczowe: żałoba, radzenie sobie z utratą, wdowieństwo, styl przywiązania

Karolina Ludwikowska-Świeboda